

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 364/2010-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. októbra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti V., s. r. o., B., zastúpenej JUDr. M. K., pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 16 Co/64/2008-451 z 18. decembra 2008 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 164/2009 z 5. mája 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti V., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. augusta 2010 doručená sťažnosť spoločnosti V., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 16 Co/64/2008-451 z 18. decembra 2008 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 164/2009 z 5. mája 2010.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že v konaní o zaplatenie sumy 796 999 Sk s príslušenstvom vedenom Okresným súdom Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 16 C 197/2005 sťažovateľka vystupovala v procesnom postavení žalovanej. Okresný súd rozsudkom č. k. 16 C/197/2005-281 z 26. novembra 2007 žalobu žalobcu zamietol. Na základe odvolania žalobcu krajský súd uznesením č. k. 16 Co/64/2008-451 z 18. decembra 2008 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Proti uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) v spojení s odôvodnením podľa § 241 ods. 2 písm. a) a c) OSP.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

„Porušovateľ odmietol poskytnúť sťažovateľovi súdnu ochranu tým, že odmietol dovolanie sťažovateľa bez splnenia zákonných podmienok pre takýto postup (čl. III.1/). Napadnuté rozhodnutie je tiež nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov (čl. III.2/). Porušovateľ navyše nekonal v súlade s princípom právnej istoty (čl. III.3/).

Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu bolo porušené aj v odvolacom konaní. Rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné (čl. IV.1/). Odvolací súd porušil princíp právnej istoty (čl. IV.2/). ...

III.1/ Odmietnutie dovolania v rozpore so zákonom

Napadnutým rozhodnutím porušovateľ odmietol dovolanie sťažovateľa proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, a to z dôvodu jeho údajnej procesnej neprípustnosti. Splnenie podmienok jeho prípustnosti podľa § 237 ani § 239 OSP nezistil.

Sťažovateľ prípustnosť dovolania podrobne zdôvodnil v dovolaní, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje. Vyvodil ju zo skutočnosti, že mu rozhodnutím odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP]. Uviedol dva samostatné spôsoby, ktorými k tejto vade rozhodnutia došlo:

1/ Prvým z nich bolo, že odvolací súd mal z tých dôvodov, ktoré uviedol v odôvodnení svojho rozhodnutia, prvostupňový rozsudok zmeniť a nie zrušiť (obligatórne). Tým, že

nepostupoval v súlade so zákonom a prvostupňový rozsudok namiesto jeho zmeny zrušil, odňal žalovanému možnosť realizovať procesné právo – podať dovolanie podľa § 238 ods. 1 OSP (proti zmeňujúcemu rozsudku). Túto možnosť mu odňal definitívne, pretože OSP nezakladá prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu potvrdzujúcemu rozsudok súdu prvého stupňa, ktorý bol právnym názorom odvolacieho súdu viazaný...

2/ Sťažovateľovi bola možnosť konať pred súdom odňatá i v dôsledku nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť..., ako aj pre nedostatok dôvodov...

Odňatie možnosti konať pred súdom zakladá podľa ustálenej judikatúry NS SR prípustnosť dovolania proti akémukoľvek rozhodnutiu. Porušovateľ toto pravidlo nerešpektoval a neoprávneným odmietnutím dovolania odoprel sťažovateľovi možnosť dosiahnuť nápravu stavu nastoleného rozhodnutím odvolacieho súdu. Uvedeným postupom zasiahol do ústavného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie...

III.2/ Nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia pre nedostatok dôvodov

Pri posúdení prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) OSP sa porušovateľ vôbec nevysporiadal s argumentáciou sťažovateľa (podloženou viacerými rozhodnutiami NS SR predloženými porušovateľovi), že k odňatiu možnosti konať pred súdom došlo aj v dôsledku nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Nevyjadril sa k nej jedinou vetou, napriek tomu, že posúdenie tejto otázky malo pre jeho ďalší postup vo veci rozhodujúci význam. ...

III.3/ Porušenie princípu právnej istoty

Najvyšší súd SR, odkazujúc i na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, opakovane judikoval, že nepreskúmateľnosť súdneho rozhodnutia zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) OSP... Vzhľadom na odmietnutie dovolania sa pri rozhodovaní od tohto právneho názoru zrejme odchýlil. Zmenu svojho právneho názoru v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nijako neodôvodnil. Týmto postupom konal v rozpore s princípom právnej istoty.“

Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 164/2009 z 5. 5. 2010 a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 16 Co/64/2008-451

z 18. 12. 2008 bolo porušené základné právo obchodnej spoločnosti V., s. r. o. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 164/2009 z 5. 5. 2010 a uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 16 Co/64/2008-451 z 18. 12. 2008 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný obchodnej spoločnosti V., s. r. o. nahradiť trovy konania vo výške 303,30 € na účet jej právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd

právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 16 Co/64/2008-451 z 18. decembra 2008.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (III. ÚS 108/02, IV. ÚS 158/04, I. ÚS 218/06).

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, t. j. v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Nedodržanie tejto lehoty je dôvodom odmietnutia sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd zistil, že uznesenie krajského súdu sp. zn. 16 Co/64/2008-451 z 18. decembra 2008 nadobudlo právoplatnosť 13. marca 2009; opravné uznesenie krajského súdu č. k. 16 Co/64/2008-516 z 13. mája 2009 nadobudlo právoplatnosť 29. mája 2009.

Sťažnosť sťažovateľky bola ústavnému súde doručená 23. augusta 2010.

Z uvedeného vyplýva, že lehota ustanovená pre tento druh konania pred ústavným súdom sťažovateľke bez akýchkoľvek pochybností uplynula skôr, ako sťažnosť podala, preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

2. V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 164/2009 z 5. mája 2010. Jej podstatou je nesúhlas sťažovateľky s právnym názorom najvyššieho súdu týkajúcim sa otázky prípustnosti dovolania v danej veci.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní. Takýmto predpisom je aj Občiansky súdny poriadok.

Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. OSP.

V tejto súvislosti ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01), alebo všeobecné súdy

neposkytnú ochranu označenému základnému právu sťažovateľa v súlade s ústavnoprocесnými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Ústavný súd z tohto hľadiska preskúmal napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľky. Nezistil pritom žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), ktorý by nemal oporu v zákone. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia naopak vyplýva, že najvyšší súd sa zaoberal a vysporiadal s dôvodmi sťažovateľky, ale pretože sa s nimi nestotožnil, odmietol dovolanie ako neprípustné.

Podľa názoru ústavného súdu uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 164/2009 z 5. mája 2010 nemožno (z už uvedených dôvodov) považovať za arbitrárne a nezlučiteľné s aplikovanými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob

v konkrétnom prípade nemohol znamenať odopretie prístupu k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05).

Keďže sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu, že najvyšší súd v dovolacom konaní neuznal ňou uvádzané dôvody prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) OSP [v spojení s odôvodnením podľa § 241 ods. 2 písm. a) a c) OSP], a keďže súčasťou označených základných práv nie je aj povinnosť najvyššieho súdu uznať dôvody prípustnosti dovolania uvádzané sťažovateľkou, ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označených práv, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľky nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. októbra 2010